

طبق سخن امام علی (ع) نماز خواندن چه اثری دارد؟

امیر مؤمنان حضرت علی عَلَيْهِ السَّلَام می فرماید :

«ای مردم، مراقب نمازهایتان باشید و خودتان را با نماز به خدا نزدیک کنید. آیا نمی شنوید که وقتی از دوزخیان می پرسند چه چیزی شما را به دوزخ کشانید، می گویند: «ما از نمازگزاران نبودیم»؟ به درستی که نماز، گناهان را مانند برگ‌های پاییزی فرو می ریزد و غل و زنجیر گناهان را از گردن‌ها می‌گشاید. پیامبر خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، نماز را به چشمه‌آبی تشبیه کرده است که در برابر خانه کسی جریان داشته باشد و او هر شبانه‌روز، پنج مرتبه خود را در آن شست و شو دهد؛ پس هرگز آلودگی در بدن او باقی نمی‌ماند».

پیامبر خدا نماز را به چه تشبیه کرده است؟
۱. نهج البلاغه، خطبه ۱۹۹.

در میان احکام اسلامی کدام موضوع بیشتر مورد تأکید و سفارش پیشوایان دین قرار گرفته است؟ نماز

در میان احکام اسلامی هیچ موضوعی به اندازه نماز مورد تأکید و سفارش پیشوایان دین قرار نگرفته است. این عبادت بزرگ از چنان اهمیتی برخوردار است که در سخنان معصومین از آن به عنوان «ستون دین» و «سد محکمی در برابر شیطان» یاد شده است و ترک آن می تواند انسان را به مرز هولناک کفر و بی ایمانی بکشاند.

ترک نماز موجب چه می شود؟ کشیده شدن به کفر و بی ایمانی

اما باید ببینیم هر نمازی می تواند باعث بالا رفتن ما به سوی خدا شود؟
ما چگونه نماز بخوانیم تا مورد توجه بیشتر خداوند قرار گیرد؟

در سخنان معصومین از نماز با چه عناوینی یاد شده است؟ آداب نیتون دین - معراج مؤمنان - سدی محکم در برابر شیطان

سال گذشته با برخی آداب نماز آشنا شدیم.

به جا آوردن نماز در اول وقت، برپایی نماز به جماعت و پوشیدن لباس های تمیز و مرتب از این آداب بودند.

در این درس، با برخی دیگر از آداب و احکام نماز آشنا می شویم که عمل به آنها می تواند نماز را نزد خداوند ارزشمندتر سازد.

۱- خواندن اذان و اقامه قبل از نماز

حضرت علی علیه السلام می فرماید:

کسی که اذان و اقامه بگوید و به نماز بایستد، دو صف از فرشتگان پشت سر او به نماز می ایستند که ابتدا و انتهای این دو صف دیده نمی شود، و کسی که فقط اقامه بگوید و نماز بخواند، پشت سرش یک صف از فرشتگان به نماز می ایستند.^۱

قسمت آبی رنگ پارسال

قسمت قرمز رنگ امسال

۱. وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۳.
آداب نماز را بیان کنید.

۲. (بجا آوردن نماز در اول وقت - پوشیدن لباس های تمیز - برپا داشتن نماز به جماعت) خواندن اذان و اقامه قبل از نماز - خواندن نماز در مسجد

مهمترین عقاید مسلمانان جهان

محتوای اذان و اقامه را به یاد دارید؟

اللَّهُ أَكْبَرُ
أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ
أَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

— خداوند را از همه بزرگتر شمردن،
— شهادت به یگانگی خداوند دادن،
— شهادت به پیامبری حضرت محمد ﷺ دادن.

اینها مهم‌ترین عقاید همه مسلمانان جهان است که به‌عنوان شعار اسلام، هر روز و هر شب، در وقت نماز، با صدای بلند در آسمان شهرها و روستاهای کشورهای اسلامی طنین‌انداز می‌شود. به این ترتیب با گفتن اذان و اقامه، ما بار دیگر عقاید اساسی خود را تکرار و مرور می‌کنیم. سفارش‌های بزرگان دین به اذان گفتن سبب شده است اذان‌گویی، عملی پسندیده و قابل تقدیر به‌شمار آید، به‌گونه‌ای که مؤذنان همواره امین و مورد اعتماد و احترام مردم بوده‌اند. پیامبر اکرم ﷺ درباره این عمل ارزشمند می‌فرماید:

بخشی از ثواب نماز همه نمازگزاران، سهم مؤذنی است که مردم با صدای اذان او به نماز ایستاده‌اند.^۱

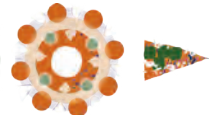
پیامبر اکرم در مورد کسی که اذان می‌گوید، چه می‌فرماید؟

۲- نماز خواندن در مسجد

مسجد، خانه خداست و توصیفه فراوانی به نماز خواندن در آنجا شده است. در مساجد همواره ذکر و نام خداوند جاری است و معنویت فراوانی در آن وجود دارد؛ از این‌رو، کسی که برای نماز خواندن به مسجد می‌رود، نمازش را با توجه بیشتری اقامه می‌کند. انسان در مسجد میهمان خدا می‌شود و چه کسی از خداوند قادر در پذیرایی از میهمان تواناتر است؟ امام صادق (ع) می‌فرماید:

به مسجد آمدن را جدی بگیرید؛ چرا که مساجد خانه‌های خداوند در زمین هستند و هر کس با طهارت به مسجد برود خداوند [نام] او را در میان زائران خود می‌نویسد.^۲

فعالیت کلاسی به‌کننده: گروه معارف شهرستان ماهشهر

ضمن مشورت با دوستانتان در کلاس، توضیح دهید چه فرقی بین

آداب نماز و احکام واجب نماز وجود دارد؟

۱. وسائل الشیعه، ج ۵، ص ۳۷۱.

۲. امالی صدوق، ص ۳۵۸.

آداب نماز اعمالی هستند که اگر انجام شود بهتر است ولی بجا نیاموردن آنها موجب باطل شدن نماز نمی‌شود ولی عدم رعایت احکام نماز باعث باطل شدن نماز می‌شود.

شرایط نماز صحیح

نماز جماعت که تمام شد، سعید از صف پشتی آمد و کنار من نشست :

— سلام

همین طور که داشتم تسبیحات حضرت زهرا علیها السلام را می گفتم با او دست دادم و جوابش را دادم. سعید که انگار می خواست حرف مهمی بزند، همین طور چشم به من دوخته بود. تا تسبیحات را

تمام کردم بلافاصله گفت : هیچ می دانی باید نمازت را دوباره از اول بخوانی؟

— چرا؟

— برای اینکه نمازی که الان خواندی باطل بود!

خیلی تعجب کردم. دوباره پرسیدم : چرا؟

— برای اینکه پشت آستین پیراهنت خونی شده و با لباس نجس نمی شود نماز خواند.

— تو مطمئنی؟

— باور نمی کنی؟ اینجاست، ببین.

با زحمت پیراهنم را چرخاندم و آن را دیدم. درست می گفتم، ولی خیلی کم بود. شاید یک قطره

بود.

— ولی اینکه خیلی کوچک است. مطمئنی این مقدار خون نماز را باطل می کند؟

— کاری ندارد، برویم از حاج آقا بپرسیم.

با هم رفتیم و کنار آقای علوی امام جماعت مسجدمان نشستیم. وقتی که بعد از سلام و احوالپرسی

ماجرای او تعریف کردیم، حاج آقا گفت :

ببینید بچه ها؛ اگر نمازگزار قبل از نماز بفهمد که لباس یا بدنش نجس شده است و با همان وضعیت

نماز بخواند نمازش باطل است. از این گذشته اگر هم بفهمد لباس و بدنش نجس شده است، ولی بعداً

فراموش کند که آن را پاک کند و در همان حال نماز بخواند، باز هم نمازش باطل خواهد بود. اما اگر

نمازگزار قبل از نماز نداند که لباس یا بدنش نجس شده است و بعد از نماز بفهمد، نمازش صحیح است

و فقط برای نمازهای بعدی باید آنها را پاک کند.

— ببخشید حاج آقا، یعنی نماز علی باطل نیست؟

— نه. چون اولاً خودش در حال نماز از نجس بودن لباسش خبر نداشته و از این گذشته خونی که

۱. تسبیحات حضرت فاطمه زهرا علیها السلام یعنی گفتن الله اکبر (۳۴ مرتبه)، الحمدلله (۳۳ مرتبه) و سبحان الله (۳۳ مرتبه).

اگر مقدار خون در لباس باشد نماز صحیح است. کمتر از یک سکه ی کوچک

روی لباس علی آقا ریخته، از یک سکه کوچک کمتر است.

سعید گفت: پس من چند روز پیش که برادر کوچکم را بغل کرده بودم و لباسم کمی نجس شد، لازم نبود آن را برای نماز می شستم؟
— این مقدار بدون اشکال فقط درباره خون است؛ یعنی اگر لباس، یا بدن شما با نجاسات دیگر برخورد کند، حتی اگر یک قطره هم باشد، حتماً باید قبل از نماز آن را پاک کنید.

علاوه بر شرایطی که در داستان فوق دیدیم، مکان و لباس نمازگزار شرایط دیگری هم دارد که لازم است هنگام نماز آنها را رعایت کنیم:

اول: علاوه بر لباس و بدن نمازگزار، مکان نمازگزار (یعنی چیزی که فرد بر آن سجده می کند) هم باید پاک باشد و سجده کردن بر اشیای نجس، نماز را باطل می کند.
دوم: اگر نمازگزار در مکان غصبی نماز بخواند، نمازش باطل است و باید در مکان دیگری، دوباره آن نماز را به جا آورد.

سوم: لباس نمازگزار نباید غصبی باشد و حتی اگر دکمه ها و یا تنها بخشی از لباس نمازگزار نیز غصبی باشد، نماز با آن لباس ها باطل خواهد بود.
چهارم: اگر کسی با پولی که از راه حرام به دست آورده لباسی بخرد، نمی تواند با آن لباس نماز بخواند.

پنجم: استفاده از زیورات طلا — مانند انگشتر یا گردنبند — برای مردان حرام است و استفاده کردن از این وسایل در هنگام نماز، باعث باطل شدن نماز مردان می شود.
ششم: نماز خواندن با لباسی که از پوست، مو، یا اجزای دیگر حیوانات حرام گوشت تهیه شده باشد، صحیح نیست و حتی اگر بخش های کوچکی از اجزای این حیوانات همراه نمازگزار باشد، نماز او باطل خواهد بود.

از شرایط مکان و لباس نماز گزار چند مورد را ذکر کنید.

مکان و لباس نماز گزار باید پاک باشد لباس و مکان نماز گزار غصبی نباشد لباس از پول حرام خریداری نشده باشد استفاده از طلا برای مردان حرام است لباس از پوست و موی حیوانات حرام گوشت نباشد

۱. این اندازه تقریباً به اندازه یک بند انگشت سیبیه انسان است.

۲. مکان غصبی به مکانی گفته می شود که صاحبش راضی به حضور دیگران در آن مکان نباشد.

با توجه به آنچه خواندیم، کدام یک از نمازهایی که در جدول زیر آمده صحیح و کدام یک باطل است؟

باطل	صحیح	شرایطی که در آن نماز خوانده می شود
	X	۱- بدنش نجس شده است ولی خودش نمی داند و نمازش را همین طور می خواند.
X		۲- بعد از ادرار کردن فراموش کرده که محل نجس بدن را با آب شست و شو دهد.
	X	۳- کمر بندش از چرم گاو است.
X		۴- پس از تماس با گربه، مقداری از موهای گربه روی لباسش باقی مانده است.
X		۵- با پولی که رشوه گرفته است، لباسی خریده و با آن نماز می خواند.

بیشتر بدانیم

اول نماز

سپهبد شهید علی صیادشیرازی می گوید :

در زمان جنگ ایران و عراق، روزی به همراه رئیس جمهور، رئیس مجلس، وزیر دفاع و فرمانده کل سپاه پاسداران برای بررسی اوضاع جبهه ها در منزل امام خمینی علیه السلام بودیم. ایشان نشسته بودند و ما هم دور ایشان به صورت نیم دایره نشستیم. همین طور گرم گفت و گو بودیم که در میان صحبت ها ناگهان امام از جایشان بلند شدند و به طرف اتاق کناری رفتند.

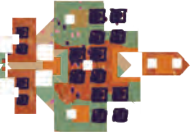

یکی از حاضران که نگران حال امام بود بلافاصله پرسید: آقا کسالتی پیش آمده است؟ امام فرمود: «خیر، وقت نماز است.» این جمله را با چنان لحنی گفتند که من به ذهنم رسید تا به حال این طور به فکر نماز نبوده ام! بعد به ساعت نگاه کردم، دیدم هنوز چند دقیقه ای به اذان ظهر باقی مانده است.^۱

۱. برگرفته از کتاب برداشتهایی از سیره امام خمینی علیه السلام، ج ۳، ص ۶۲.

چون یاد و ذکر خدا همیشه در آن جاری است - معنویت فراوانی دارد - انسان بیشتر متوجه خدا می شود و نماز را با توجه بیشتری می خواند.

خودت را امتحان کن

۱- دلایل اهمیت نماز خواندن در مسجد را بیان کنید.

۲- اگر کسی بعد از نماز بفهمد که بدن یا لباسش نجس بوده است، آیا واجب است نمازش را دوباره بخواند؟ توضیح دهید.

۳- کسی که کف پاهایش خیس است، آیا می تواند بر روی فرش نجس نماز بخواند؟

۴- گزینه های درست و نادرست را مشخص کنید. **خیر زیرا خیس بودن کف پا باعث سرایت نجاست می شود.**

■ استفاده از گردنبند و انگشتر طلا برای مردان حرام است.

● صحیح □ غلط

■ استفاده از گردنبند و انگشتر طلا نماز مردان را باطل می کند.

● صحیح □ غلط

■ اگر نجاست ادرار کمتر از یک سکه کوچک باشد می توان با آن نماز خواند.

● صحیح □ غلط

خیر چون بعد از نماز فهمیده و متوجه شده است پس نمازش صحیح است و واجب نیست نمازش را دوباره بخواند اما برای نمازهای بعدی باید عین نجاست را رفع کند و لباس و بدنش را تطهیر کند.

پیشنهاد تهیه کننده. مسعود میدری گروه معارف شهرستان، ماهشهر

مواردی وجود دارد که حتی اگر نمازگزار در حال نماز هم بفهمد لباس، یا بدنش نجس شده است، نمازش

درست است و باید آن را ادامه دهد؛ مثلاً کسی که برای پوشاندن بدنش تنها یک لباس دارد و آن هم نجس شده

است، می تواند با همان لباس نمازش را بخواند.

با افراد آگاه مشورت کنید و به کمک آنها سه مورد دیگر از این موارد را بیابید و آنها را در کلاس بازگو

کنید.